

NHÓM HIỆN VẬT CỦA ĐỒNG CHÍ VÕ CHÍ CÔNG TẠI BẢO TÀNG LỊCH SỬ QUỐC GIA

*Trịnh Thị Hồng Thanh**

Hiện nay, trong kho cơ sở của Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, phần lịch sử cận hiện đại đang lưu giữ rất nhiều di vật, kỷ vật của các danh nhân, các vị lãnh đạo Đảng và Nhà nước, những chiến sĩ cách mạng. Họ là những người đã cống hiến trọn đời cho sự nghiệp đấu tranh giành độc lập dân tộc, thống nhất Tổ quốc. Những kỷ vật này đã gắn liền với họ trong suốt những năm tháng hoạt động cách mạng. Một trong số đó là nhóm hiện vật gắn liền với cuộc đời hoạt động của đồng chí Võ Chí Công, nguyên Bí thư Khu ủy Khu 5.

Đồng chí Võ Chí Công

Đồng chí Võ Chí Công tên thật là Võ Toàn, sinh ngày 7/8/1912 tại làng Tam Mỹ, xã Tam Xuân, huyện Tam Kỳ (nay là huyện Núi Thành), tỉnh Quảng Nam. Được hun đúc bản lĩnh từ truyền thống quê hương và gia đình, đồng chí Võ Chí Công tham gia các hoạt động yêu nước và cách mạng từ khi còn là học sinh. Đồng chí được kết nạp vào Đảng khi tuổi đời còn rất trẻ và sau đó được giữ nhiều trọng trách quan trọng.

Tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ IV của Đảng (12/1976), đồng chí tiếp tục được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương, được Trung ương bầu vào Bộ Chính trị và đến tháng 4/1981, được cử giữ chức Phó Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng. Tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ VI của Đảng (12/1986), đồng chí tiếp tục được bầu lại vào Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị và tham gia Đảng ủy Quân sự Trung ương. Tháng 4/1987, tại kỳ họp Quốc hội khóa VIII, đồng chí được Quốc hội bầu làm Chủ tịch Hội đồng Nhà nước, Chủ tịch Hội đồng Quốc phòng. Đồng chí tiếp tục làm cố vấn Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa VII; khóa VIII và là Đại biểu Quốc hội khóa VI, VII và VIII.

* ThS. Phòng Quản lý Hiện vật, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia

Với những đóng góp to lớn cho sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc, đồng chí đã được Đảng, Nhà nước tặng Huân chương Sao Vàng cùng nhiều huân, huy chương cao quý khác.

Nhà lưu niệm đồng chí Võ Chí Công

Cuộc đời hoạt động của đồng chí Võ Chí Công chủ yếu gắn liền với Liên khu 5. Đồng chí là người có nhiều ý kiến đóng góp cho Nghị quyết 15 ra đời (1959) và là người đã tích cực tìm tòi, sáng tạo để đưa Nghị quyết 15 đến tận cơ sở, thổi bùng lên ngọn lửa cách mạng âm i cháy lâu nay thành phong trào cách mạng sang thế tiến công. Dưới sự chỉ đạo của đồng chí cùng với Thường vụ Khu ủy, Khu 5 đã đẩy lên phong trào phá kim kẹp, phá áp chiến lược, bước đầu khôi phục và phát triển phong trào ở vùng đồng bằng, áp sát các trung tâm đô thị, đưa phong trào lên thế phát triển mới.

Tháng 3/1965, Mỹ đưa quân vào miền Nam. Khu 5 là nơi đối đầu trực tiếp trước tiên với quân viễn chinh Mỹ. Đồng chí luôn bám sát tình hình và khẳng định quyết tâm dám đánh Mỹ và quyết thắng Mỹ.

Từ thực tế chiến trường Khu 5, kinh nghiệm đánh Mỹ được phổ biến trên toàn miền Nam bằng thế trận chiến tranh nhân dân thiên la địa võng “Hai chân, ba mũi giáp công”, thực hiện làm chủ ba vùng chiến lược. Khu 5 đã đi đầu diệt Mỹ từ trận đầu Núi Thành thắng lợi, cho đến ngày hoàn toàn giải phóng Khu 5 (4/4/1975). Tên tuổi Bí thư Khu ủy Võ Chí Công luôn gắn liền với những chủ trương chiến lược lớn đưa đến thắng lợi của quân dân Khu 5, góp phần vào thắng lợi chung vĩ đại của cả dân tộc.

Với tác phong bám nắm cơ sở, không chỉ trong những ngày hoạt động bán vũ trang mà kể cả khi chỉ huy các chiến dịch lớn, đồng chí cũng thường xuyên có mặt “đứng mũi chịu sào” ở những nơi “đầu sóng ngọn gió”. Việc thường xuyên sâu sát phong trào, gần gũi nhân dân đã giúp đồng chí nhận rõ những yêu cầu từ thực tiễn đấu tranh để có sự chỉ đạo kịp thời đúng đắn và đồng thời cũng nhận được những tình thương yêu, mến phục của đồng bào, đồng chí với tên gọi thân thương: “Anh Năm Công”.

Theo hồi ức của những người đã từng tiếp xúc và làm việc với đồng chí Võ Chí Công trong những năm chiến đấu gian khổ, đều có chung nhận xét, đồng chí là người có tính khí “con nhà võ” nhưng tràn đầy tình yêu thương đồng chí, đồng bào. Ấn tượng về đồng chí Võ Chí Công đã ghi sâu trong tâm trí của tất cả mọi người đó là: giản dị, vui vẻ, hòa nhã, quan tâm đời sống anh chị em. Nét mặt luôn tươi cười, giọng nói ấm áp, sáng khoái, vang to. Là người hành động quyết đoán, nhưng đồng chí không độc đoán, chủ quan, áp đặt, mà luôn lắng nghe cấp dưới, tiếp thu những đề xuất, cái đúng được chấp nhận, cái chưa đúng được phân tích sâu sắc, giải thích cặn kẽ trước khi quyết định. Việc truyền đạt chủ trương, nghị quyết bao giờ cũng ngắn gọn, rõ ràng, mạch lạc, dễ hiểu. Đặc điểm nổi bật ở đồng chí là người rất khắt khe với bản thân, tuyệt nhiên không cho phép mình, cũng như không đòi hỏi bất cứ một đặc lợi gì riêng, nhưng lại bao dung, độ lượng với mọi người.

Hiện nay, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia đang lưu giữ một số hiện vật đã gắn liền với quãng thời gian đồng chí Võ Chí Công hoạt động tại Liên khu 5 trong những năm từ 1956 đến 1966. Nhóm hiện vật gồm 11 hiện vật với các chất liệu như len, vải, kim loại và giấy, được lưu giữ và bảo quản tại các kho: Văn bản, Thể khối Tổng hợp, Đồ dệt, Kim loại. Đó là: *Súng ngắn*, Trung ương cục Miền Nam phát cho đồng chí để tự vệ; *Bộ quần áo* may bằng lụa do Tỉnh ủy Quảng Nam tặng và đã được đồng chí sử dụng trong những năm tháng ở chiến trường miền Nam từ 1956 - 1966; *Áo len* màu nâu, được dệt theo kiểu áo dài tay, có bo gấu và cổ hình trái tim; *Đôi dép cao su*, được đồng chí sử dụng trong thời gian từ miền Bắc vào khu 5 công tác (tháng 6/1959) đến khi quay trở về Bắc (1966). Do sử dụng thường xuyên nên đôi dép đã bị mòn khá nhiều; *Chiếc đĩa* được làm bằng nhôm, hình tròn, dùng để ăn cơm hàng ngày trên đường đi công tác trong thời gian từ 1964 - 1966; *Chiếc túi* may bằng vải bạt, màu xanh, kiểu túi dệt, dùng đựng tài liệu. Chiếc túi này đã cùng đồng chí đi xuống cơ sở; *Hộp đựng thuốc lá* làm bằng nhựa, màu vàng, hình chữ nhật; *Đèn* được làm bằng vỏ hộp thuốc lá Trung Quốc. Hộp thuốc lá này do Việt kiều ở Cao Miên tặng Trung ương Cục ở Nam bộ, sau đó Trung ương Cục đưa hộp thuốc lá này cho đồng chí Võ Chí Công dùng và khi dùng hết thuốc lá đồng chí lấy vỏ hộp làm thành chiếc đèn...

Một số hiện vật của đồng chí Võ Chí Công lưu giữ tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia

Nhóm hiện vật về đồng chí Võ Chí Công tuy số lượng tương đối ít và cũng chưa phản ánh hết được sự đóng góp của đồng chí đối với sự nghiệp cách mạng Việt Nam, nhưng thông qua những hiện vật mà Bảo tàng Lịch sử Quốc gia may mắn được lưu giữ và bảo quản, đã nói lên phần nào về con người của đồng chí - một nhà lãnh đạo sâu nặng nghĩa tình với nhân dân. Một người đã trọn đời cống hiến cho sự nghiệp cách mạng giải phóng dân tộc, thống nhất Tổ quốc. Đây cũng là một nguồn sử liệu quan trọng để góp phần nghiên cứu về đồng chí Võ Chí Công - người Cộng sản ưu tú trong dòng chảy của lịch sử cách mạng vô sản của dân tộc Việt Nam ở thế kỷ 20.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ sơ về nhóm hiện vật từ số 20276 đến 20282.
2. Tỉnh ủy Quảng Nam 2008. *Võ Chí Công người con ưu tú của quê hương Quảng Nam* - Đà Nẵng. Tỉnh ủy Quảng Nam xuất bản.
3. Võ Chí Công 2011. *Trên Những chặng đường cách mạng (Hồi ký)*. Nxb. Chính trị Quốc gia Hà Nội.

ITEMS RILATING TO COMRADE VÕ CHÍ CÔNG KEPT IN THE VIETNAM NATIONAL MUSEUM OF HISTORY

Trịnh Thị Hồng Thanh

At present, the Vietnam National Museum of History is the place where some items related to revolutionary activities of comrade Võ Chí Công from 1956 to 1966 in the Fifth Zone are being kept. The objects comprise clothes, documents, handgun, bag...etc. In this article, the author presents these items in order to highlight the considerable contributions of comrade Võ Chí Công throughout his revolutionary career. Through this, it seems to be that all revolutionary activities of Võ Chí Công are described in detail and very realistically, presenting the author's respect. The author also thinks that although the items related to comrade Võ Chí Công are quite few, they are very significant to the study of comrade Võ Chí Công's life and conduct.